

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 85g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 361 alin. (2) lit. b) din Codul penal
*(confeccionarea și deținerea documentelor oficiale false,
care acordă drepturi, comise de două sau mai multe persoane)*

CHIȘINĂU

7 iulie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 15 iunie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 7 iulie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 361 alin. (2) lit. b) din Codul penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, ridicată de dl Sergiu Gușan, parte în dosarul nr. 1-747/2020, pendinte la Judecătoria Cahul, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Ion Cotea de la Judecătoria Cahul, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Cahul, sediul central, se află cauza penală de învinuire a dlui Sergiu Gușan de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 361 alin. (2) lit. b) [*confeccionarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false*] din Codul penal.

4. În ședința de judecată din 5 aprilie 2021, dl avocat Maxim Todorov a ridicat, în interesele dlui Sergiu Gușan, excepția de neconstituționalitate a articolului 361 alin. (2) lit. b) din Codul penal.

5. Prin Încheierea din 9 aprilie 2021, Judecătoria Cahul, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 361 Confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale, a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false

„[...]”

(1) **Confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, confecționarea sau vânzarea imprimatelor, ștampilelor sau a sigiliilor false ale unor întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare,**

se pedepsește cu amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

(2) Aceleași acțiuni:

b) **săvârșite de două sau mai multe persoane;**

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul excepției susține că noțiunea „confecționarea” din articolul 361 din Codul penal nu corespunde exigențelor calității legii, deoarece nu sunt enumerate acțiunile care ar putea fi catalogate ca confecționare. Acțiunile care pot intra în noțiunea de confecționare pot avea un conținut diferit, *e.g.*: introducerea de date inexistente într-un document autentic, modificarea conținutului documentului prin ștergere și/sau adăugire, imprimarea unui document scanat ș.a. Reglementarea noțiunii de confecționare va permite stabilirea corectă a participanților la comiterea infracțiunii, conform articolului 42 din Codul penal.

9. Autorul excepției consideră că textul „deținerea [...] documentelor oficiale false” este neclar în contextul comiterii infracțiunii de către două sau mai multe persoane, deoarece este de neconceput ca mai multe persoane să dețină fizic și concomitent un document oficial.

10. Prin urmare, autorul excepției consideră că prevederile contestate contravin articolelor 1, 4, 16, 20, 22, 23 și 53 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea reține că excepția de neconstituționalitate, ridicată de o parte într-un proces din fața instanței de drept comun (a se vedea § 1 *supra*), este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Deși autorul excepției a contestat articolul 361 alineatele (1) și (2) lit. b) din Codul penal în întregime, Curtea constată că, în motivarea sesizării, acesta s-a referit doar la textul „confeționare, deținere [...] săvârșite de două sau mai multe persoane”.

15. Curtea notează că textul contestat „confeționare, deținere” nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate din perspectiva criticilor invocate de autorul excepției.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care o persoană este învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 361 alin. (2) lit. b) din Codul penal. Prin urmare, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea a analizat, prin prisma argumentelor autorului excepției, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 63 din 22 aprilie 2022, § 18; DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 20).

18. Autorul excepției a menționat că textul contestat contravine articolelor 1 [*preeminența dreptului*], 4 [*drepturile și libertățile omului*], 16 [*egalitatea*], 20 [*accesul liber la justiție*], 22 [*neretroactivitatea legii*], 23 alin. (2) [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 53 [*dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică*] din Constituție.

19. Cu privire la articolele 4, 16, 20 și 53 din Constituție, Curtea observă că autorul excepției nu a prezentat argumente care să demonstreze incidența acestora în prezenta cauză. Curtea subliniază că simpla enumerare a acestor articole, precum și preluarea unor considerente din jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului în lipsa unei argumentări proprii nu reprezintă critici veritabile de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 34 din 22 martie 2022, § 23; DCC nr. 82 din 17 iunie 2022, § 27).

20. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că trimiterea la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument. Curtea a stabilit că, dacă ar proceda la examinarea unei asemenea excepții de neconstituționalitate, ea s-ar substitui autorului acesteia în privința formulării unor critici de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu (DCC nr. 59 din 19 aprilie 2022, §17; DCC nr. 82 din 17 iunie 2022, § 28).

21. Cu privire la incidența articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 alin. (2) din Constituție, Curtea reține că acestea garantează standardul calității legii penale

substanțiale (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 39 din 21 decembrie 2021, § 55; DCC nr. 78 din 16 iunie 2022, § 22).

22. Cu privire la claritatea textului „confeccionarea [...] documentelor oficiale false” din articolul 361 din Codul penal, Curtea reține că legea penală nu poate să exceleze în texte explicative. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Astfel, rolul decizional conferit instanțelor de judecată urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (a se vedea HCC nr. 18 din 30 iunie 2020, § 93; DCC nr. 58 din 22 aprilie 2021, § 21; DCC nr. 78 din 16 iunie 2022, § 25).

23. În acest caz, Curtea consideră că nu este rezonabil ca Codul penal să prevadă o listă exhaustivă de acțiuni care ar fi catalogate ca confeccionarea documentelor oficiale false. Destinatarul legii poate stabili sensul prevederilor contestate prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică, pornind de la sensul uzual al expresiilor criticate (DCC nr. 89 din 15 iunie 2021, § 25; DCC nr. 78 din 16 iunie 2022, § 27). De altfel, Curtea subliniază că instanțelor de judecată le revine sarcina stabilirii în fiecare caz particular a acțiunilor care se încadrează potrivit articolului 361 alin. (2) lit. b) din Codul penal.

24. Cu privire la textul „deținerea [...] documentelor oficiale false” din articolul 361 din Codul penal, Curtea observă că autorul excepției nu pune în discuție o problemă de claritate a legii, ci modul în care au fost încadrate juridic faptele incriminate inculpatului. În acest context, Curtea reiterează că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența sa (a se vedea DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 29). Această competență le revine instanțelor de judecată.

25. În consecință, din argumentele autorului excepției, Curtea nu constată vreo ingerință în articolele 1 alin. (3), 22 și 23 alin. (2) din Constituție.

26. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 361 alin. (2) lit. b) din Codul penal, ridicată de dl Sergiu Gușan, parte în dosarul nr. 1-747/2020, pendinte la Judecătoria Cahul, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 7 iulie 2022

DCC nr. 93

Dosarul nr. 85g/2022